1-Mavzu: Elektron tijorat va uning asosiy tushunchalari

Reja

1. Elektron tijorat predmeti.
2. Elektron tijorat yuritishning andozalari.
3. Elektron tijorat tizimini asosiy ko‘rinishlari va ularning qo‘llanilish ko‘lami.

Elektron tijorat tushunchasi

Elektron tijorat tushunchasi ostida tovar buyurtmasini qabul qilish, to‘lovni amalga oshirish, tovar (xizmat bajarilishi) etkazib berilishidagi boshqaruvda qatnashuvni o‘z ichiga oluvchi operatsiyalarning (amallar) yopiq siklli texnologiyasi tushuniladi.

Elektron tijoratda

Savdo—xususiy holat

Internet elektron tijoratni kiritish bo‘yicha axborot texnologiyalari vositalaridan biri

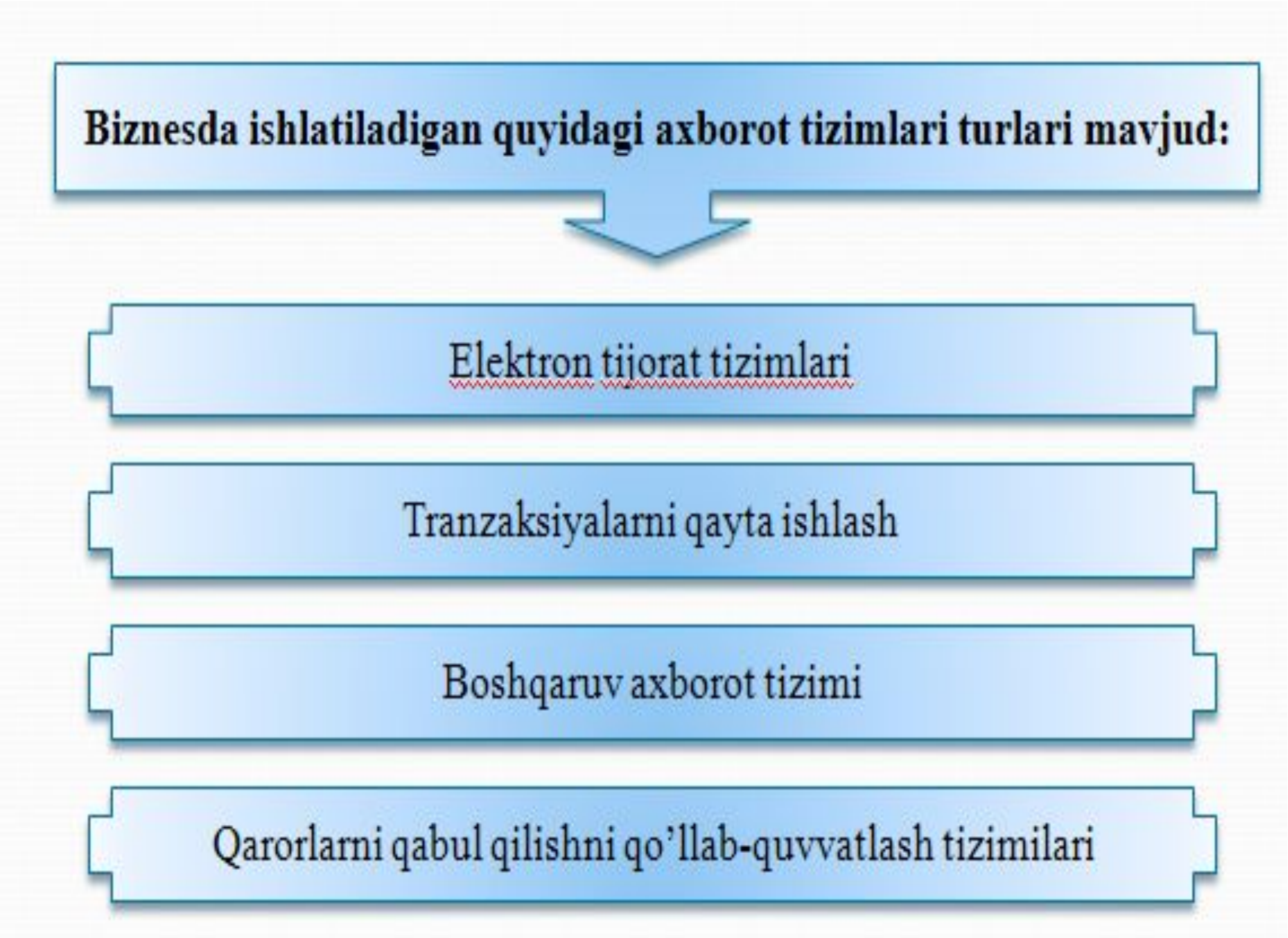
Biznesda ishlatiladigan quyidagi axborot tizimlari turlari mavjud:
Elektron tijorat tizimlari
Tranzaksiyalarni qayta ishlash
Boshqaruv axborot tizimi
Qarorlarni qabul qilishni qo'llab-quvvatlash tizimilari

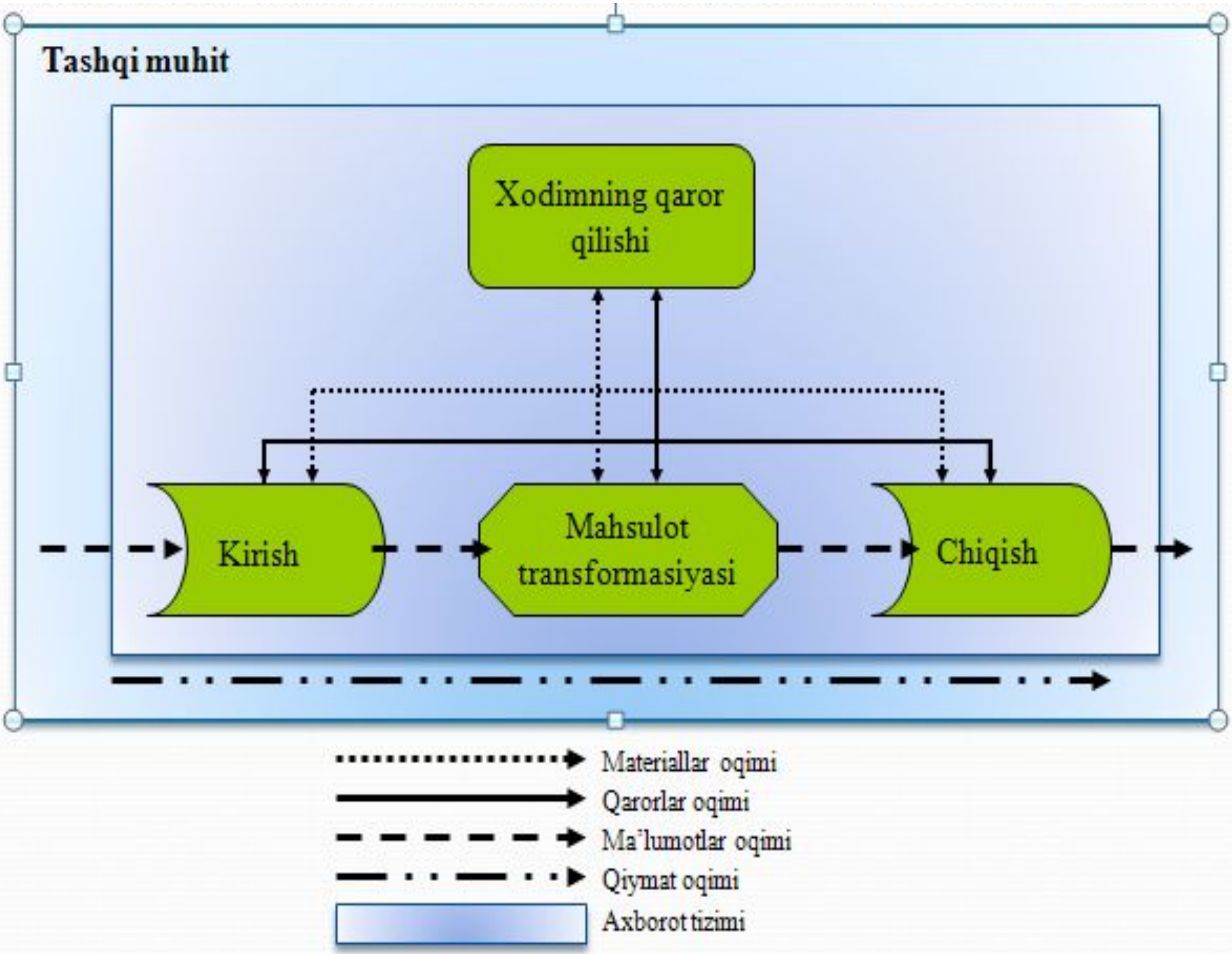
Tashqi muhit
Xodimning qaror qilishi
Kirish
Mahsulot transformasiyasi
Chiqish
Materiallar oqimi
Qarorlar oqimi
Ma'lumotlar oqimi
Qiymat oqimi
Axborot tizimi

Elektron tijorat tarixi

Elektron tijorat tushunchasining paydo bo'lishi 1948 yilda G'arbiy Berlinni kerakli material -texnik xom ashyo bilan ta'minlash uchun G'arbiy mamlakatlar tomonidan bunyod etilgan avia ko'prikni tashkillashgirish ishlarida qo'llanilgan amaliyot bilan bog'lanadi. Ushbu ko'prik deyarli 11 oy faoliyat ko'rsatib, shahar ehtiyojlari to'g'risida juda tez va aniq ma'lumotlar uzatilishini talab qilgan.

Elektron tijorat hajmi(2006-yil)

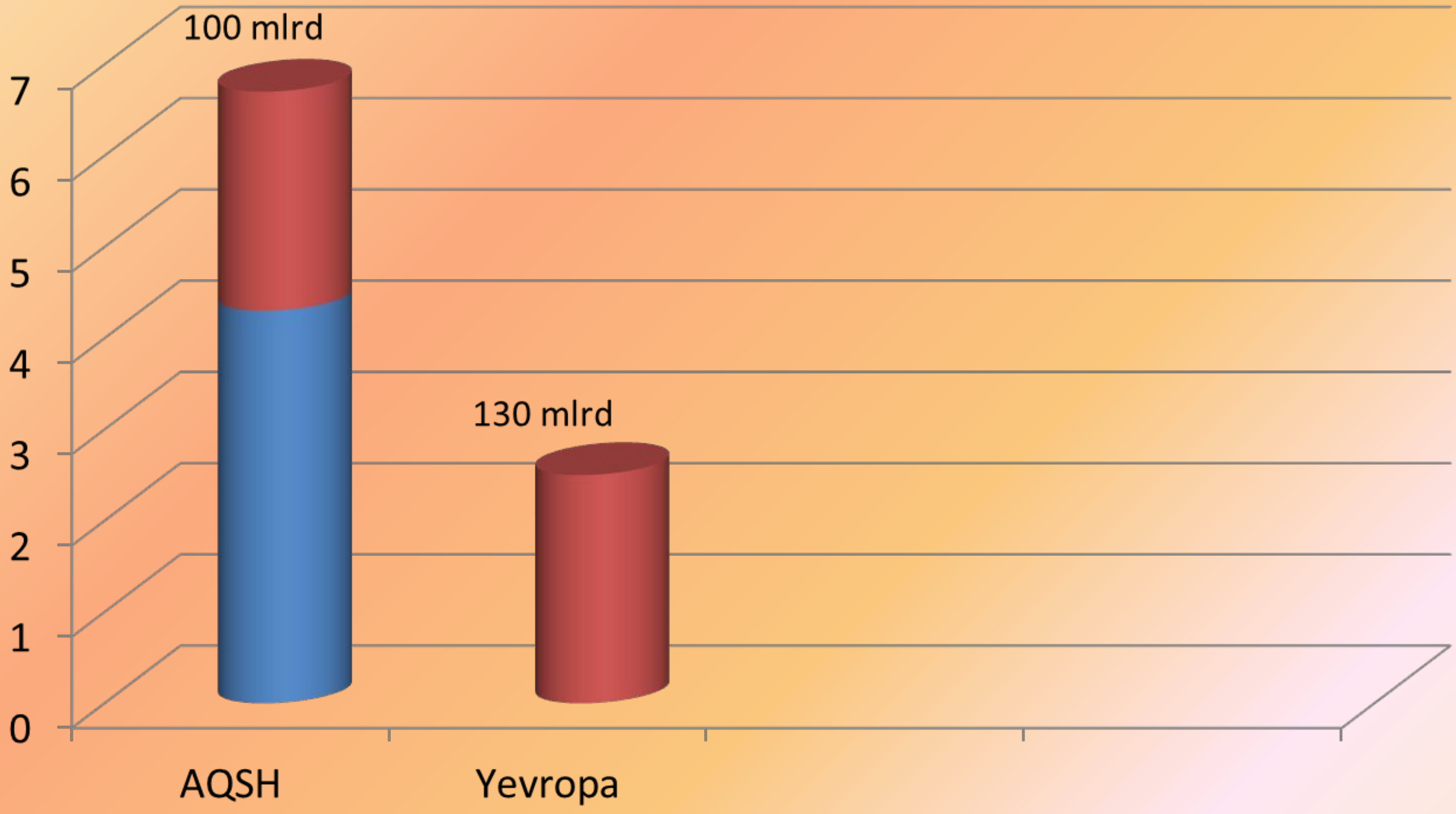

Internet tarmog‘i paydo bo‘lguncha bir necha yillar davomida elektron tijorat turli xil ma’lumotlarni uzatish elektron tizimlarida asoslangan.

. EDI (Elestronic Data Interchange - ma’lumotlar elektron almashinuvi)

E -Mail (Elestronic Mail - elektron pochta)

EFT (Electronic Funds Transfer-fondlarning elektron almashinuvi).

Elektron tijorat o‘z - o‘zidan tovar va xizmatlarni realizatsiyalash va yetkazib berish shartnomalarini tuzishda 2 ta oqim xizmati bilan bog‘liq:

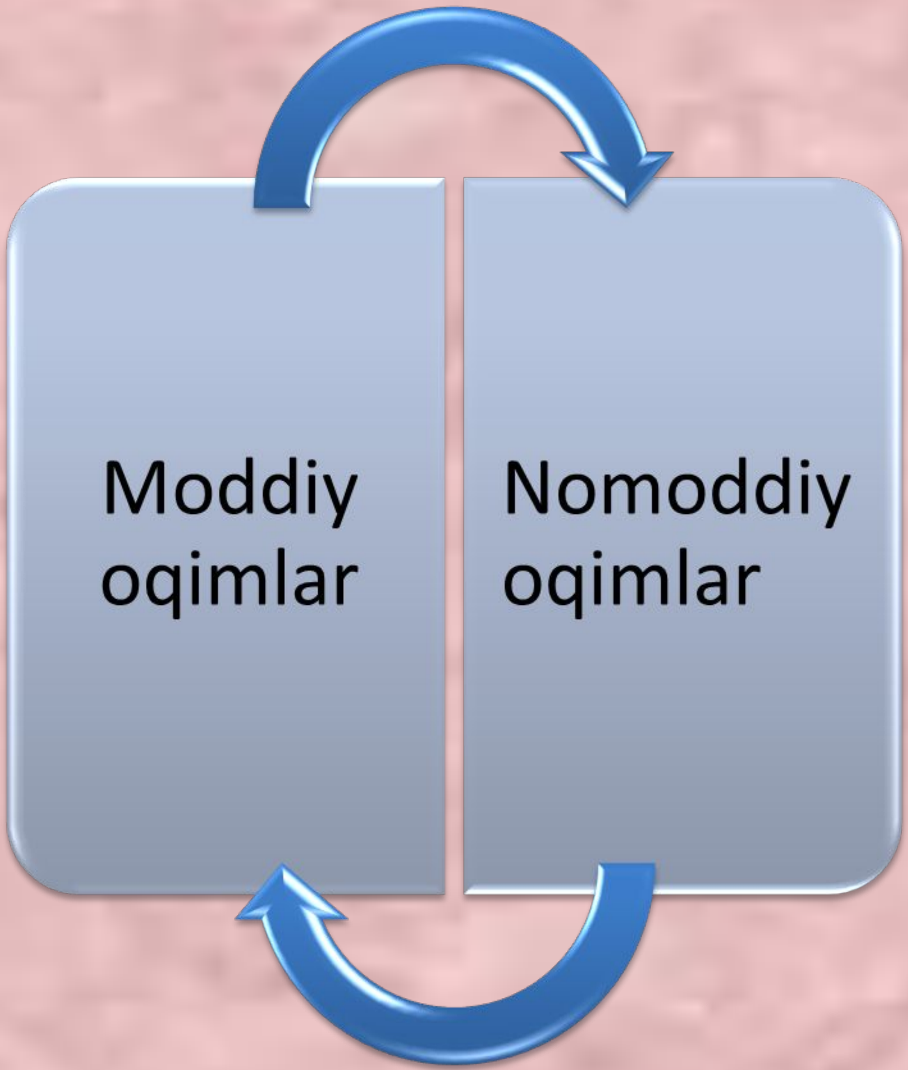

Nomoddiy oqimlar nomoddiy tovarlarni to‘g‘ridan - to‘g‘ri tarmoqli uzatish, moddiy xizmatlarning to‘g‘ridan - to‘g‘ri tarmoqli bajarilishi, hamkorlar bilan moliyaviy tarmoqli hisobotlar, moddiy xizmatlarni yetkazib berishni axborot va telekommunikatsion

qo‘llab - quvvatlash natijasida yuzaga keladi.

Nomoddiy oqimlarga xizmat ko‘rsatishda elektr vositalarning ishlatilishi ish jarayonlarini tezlashtirishga, oqibatda, elektron tijoratning rivojlanishiga olib keladi.

Tovar etkazib beruvchi va xaridorlar turkumiga quyidagilar kiradi:

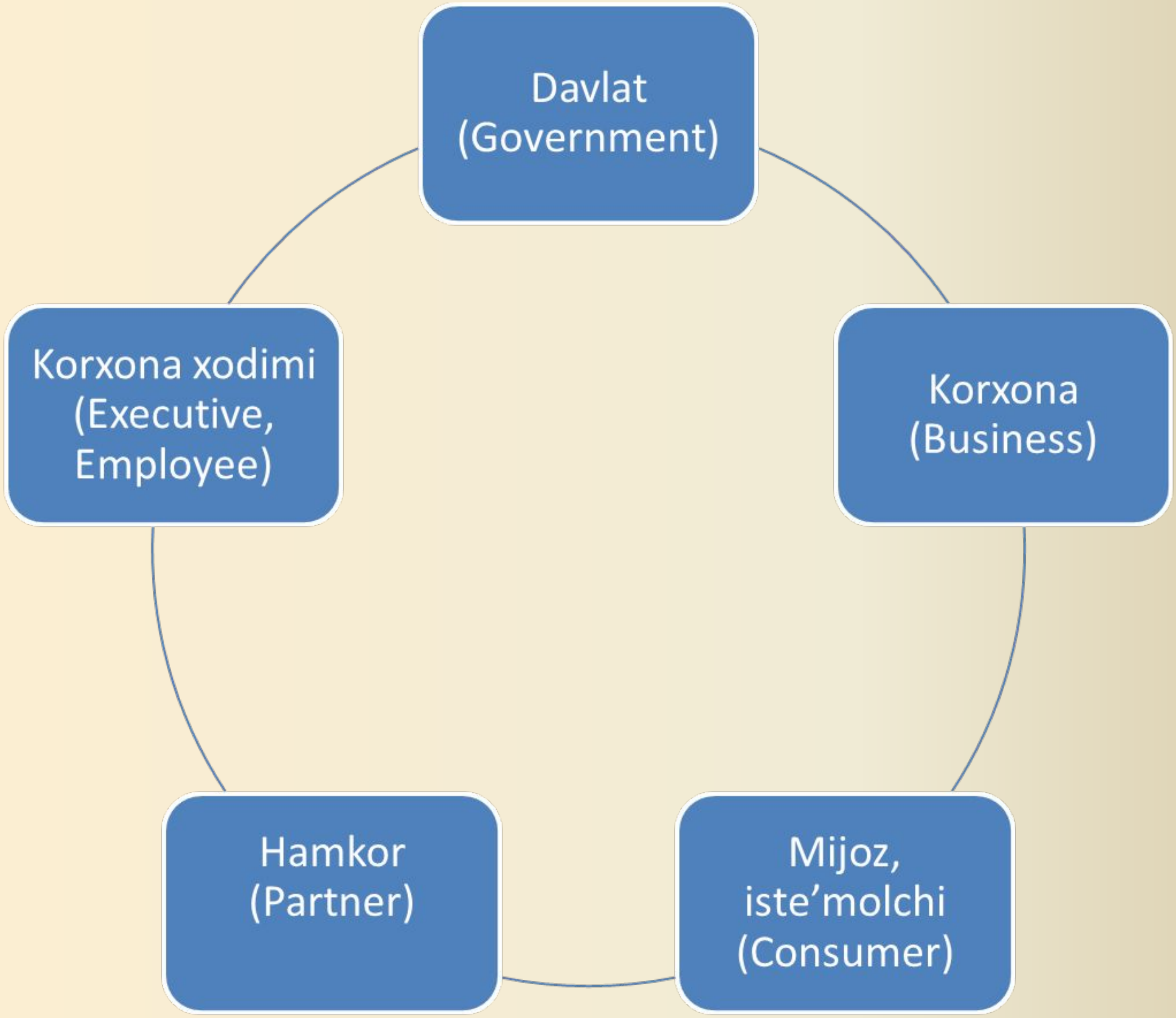

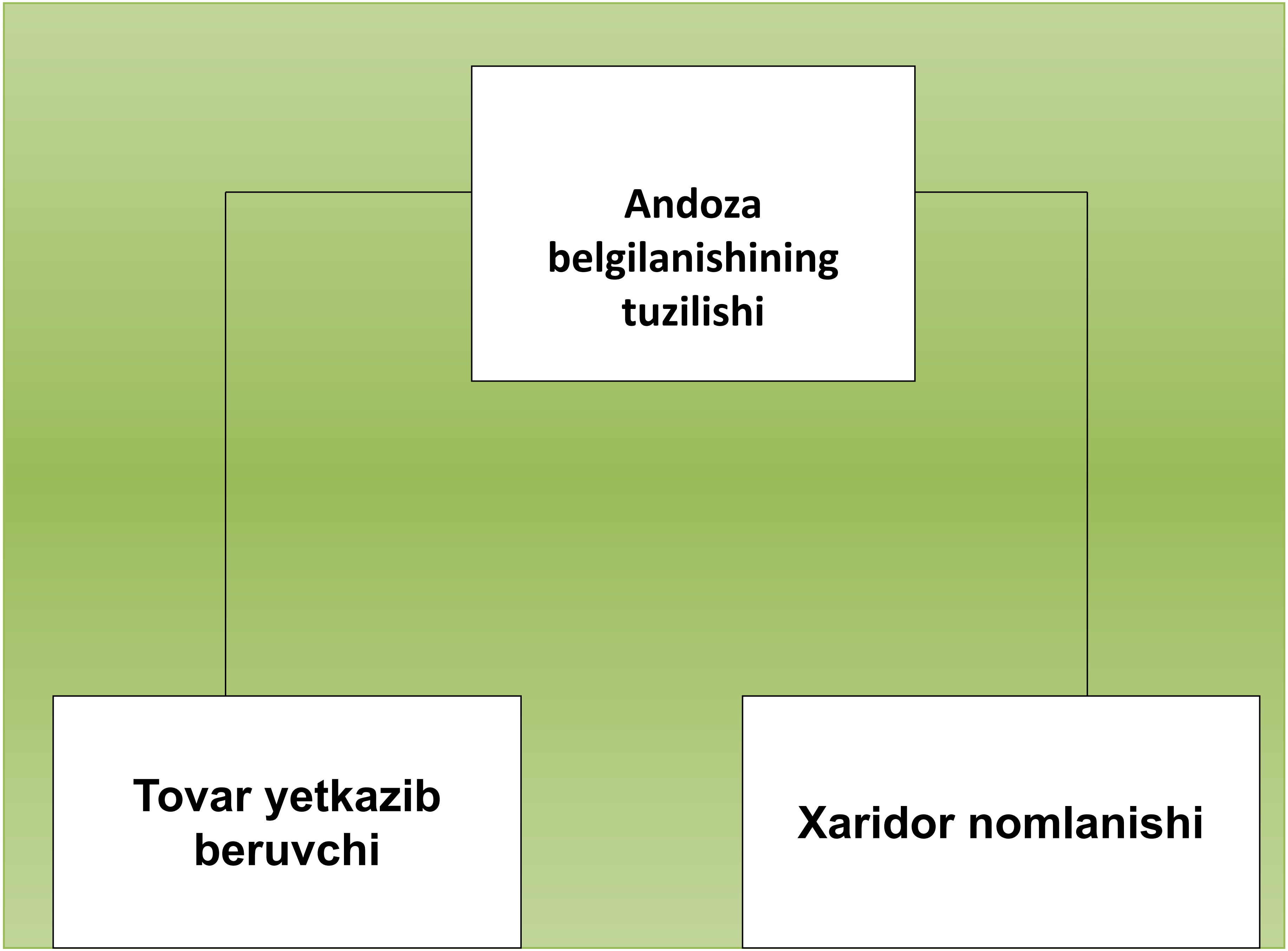
Andoza belgilanishining tuzilishi
Tovar yetkazib beruvchi
Xaridor nomlanishi

Amaliy dasturlar ta’minoti

Amaliy dasturiy ta’minot foydalanuvchining aniq bir vazifalari (ilovalari) ni ishlab chiqish va bajarish uchun mo’ljallangan

Tarmoqning dastur ta’minoti

Tarmoqning dastur ta’minoti uch qismdan tashkil topgan:

- Umumiy dastur ta’minot
- Tizimli dastur ta’minot
- Maxsus dastur ta’minoti

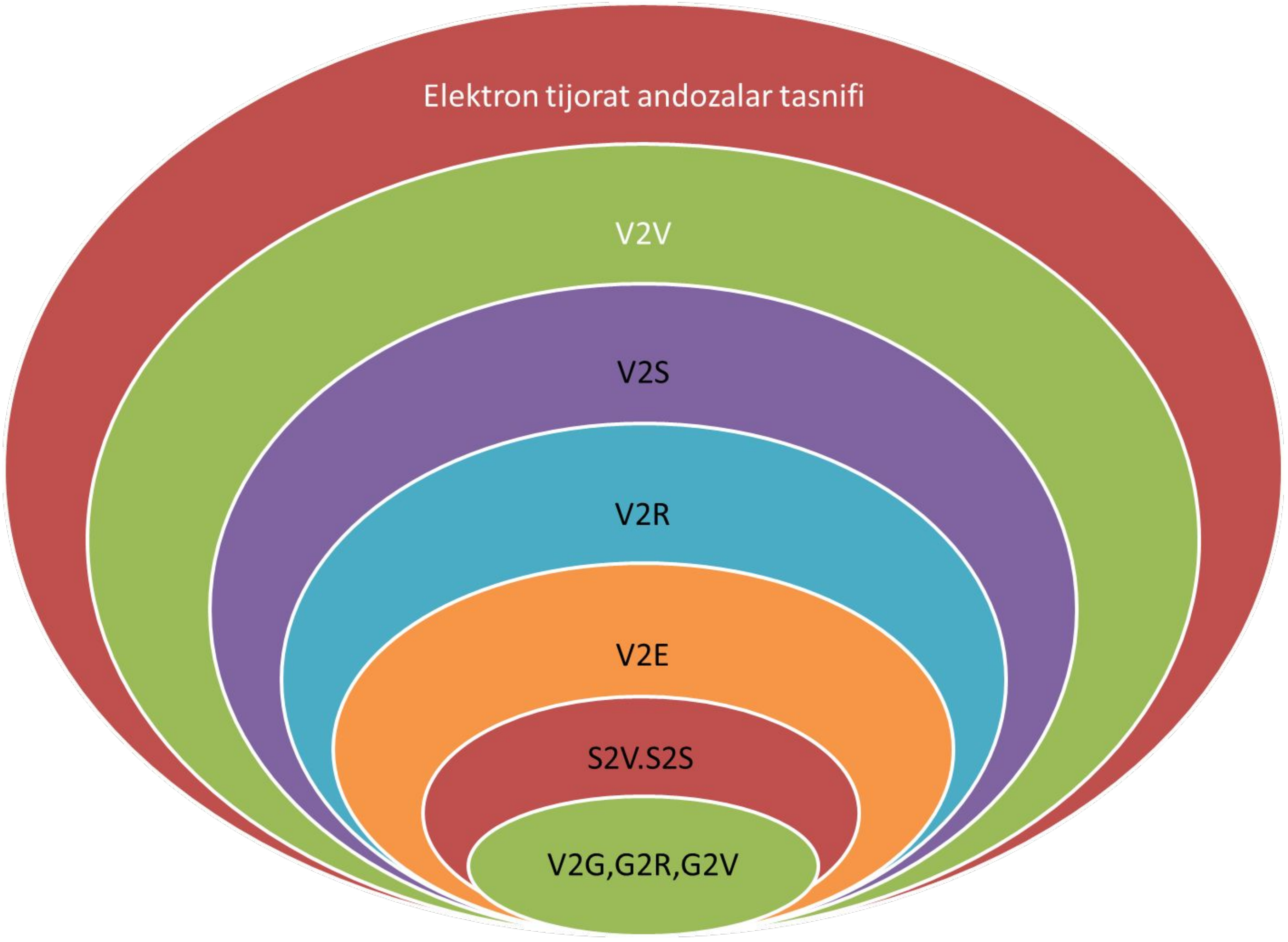
Elektron tijorat andozalar tasnifi
V2V
V2S
V2R
V2E
S2V.S2S
V2G,G2R,G2V

SHimoliy Amerika, G'arbiy Evropa va Rossiya mamlakatlarida hozirgi paytda eng keng tarqalgan elektron tijorat yuritish andozalari quyidagilar:

- S2V - iste'molchi -korxona
- V2V - korxona - korxona
- V2S - korxona - iste'molchi
- S2S - iste'molchi - iste'molchi

Virtual savdo maydonchasi turlari:

xaridor tomonidan tashkil etiladigan(buyer-driven)

sotuvchilar tomonidan tashkil etiladigan (supplier-driven yoki seller driven)

uchinchi shaxs tomonidan tashkil etiladigan (third-party-driven)

Vuueg - driven ko‘rinishdagi maydonchalar bir yoki bir necha yirik kompaniyalar tomonidan tashkil etiladi va ko‘pgina tovar buyuruvchilar kompaniyasini jalb etishga qaratilgan.

Supplier - driven ko‘rinishidagi maydonchalar sotuvchilar tomonidan tashkil qilinib, mijozlar sonini ko‘paytirishga va xizmat ko‘rsatish yoki mahsulotni sotish bo‘yicha xarajatlarni kamaytirishga qaratilgan.

Third - party - driven ko‘rinishidagi maydonchalar xaridor va sotuvchilarni uchrashtirish mas’uliyatini oladi. Odatda, bunday maydonchalar biznesning ma’lum sektorida va unda bo‘ladigan jarayonlarda yaxshi mo‘ljal oladigan tomonidan tashkil qilinadi

Virtual savdo maydonchalari

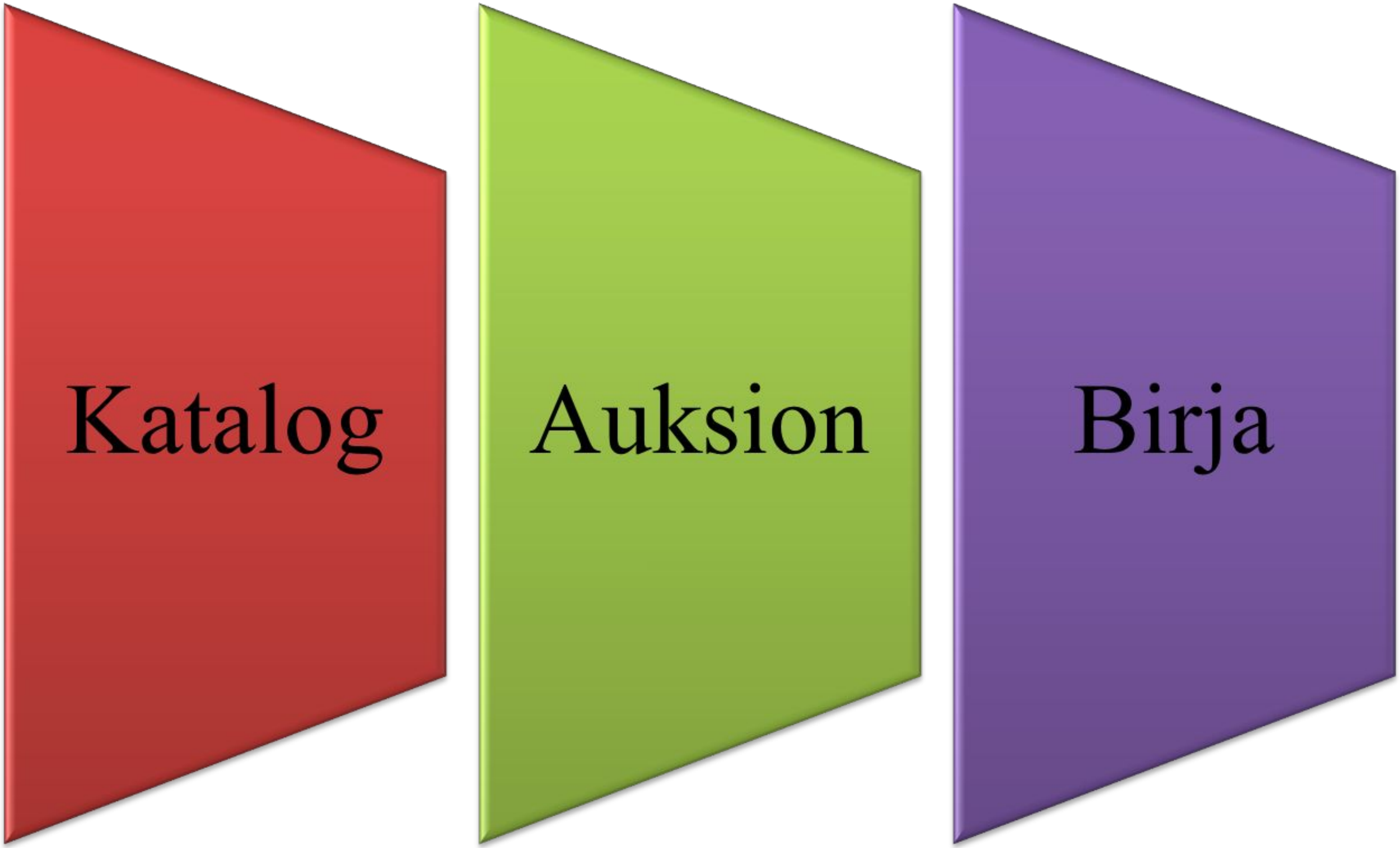

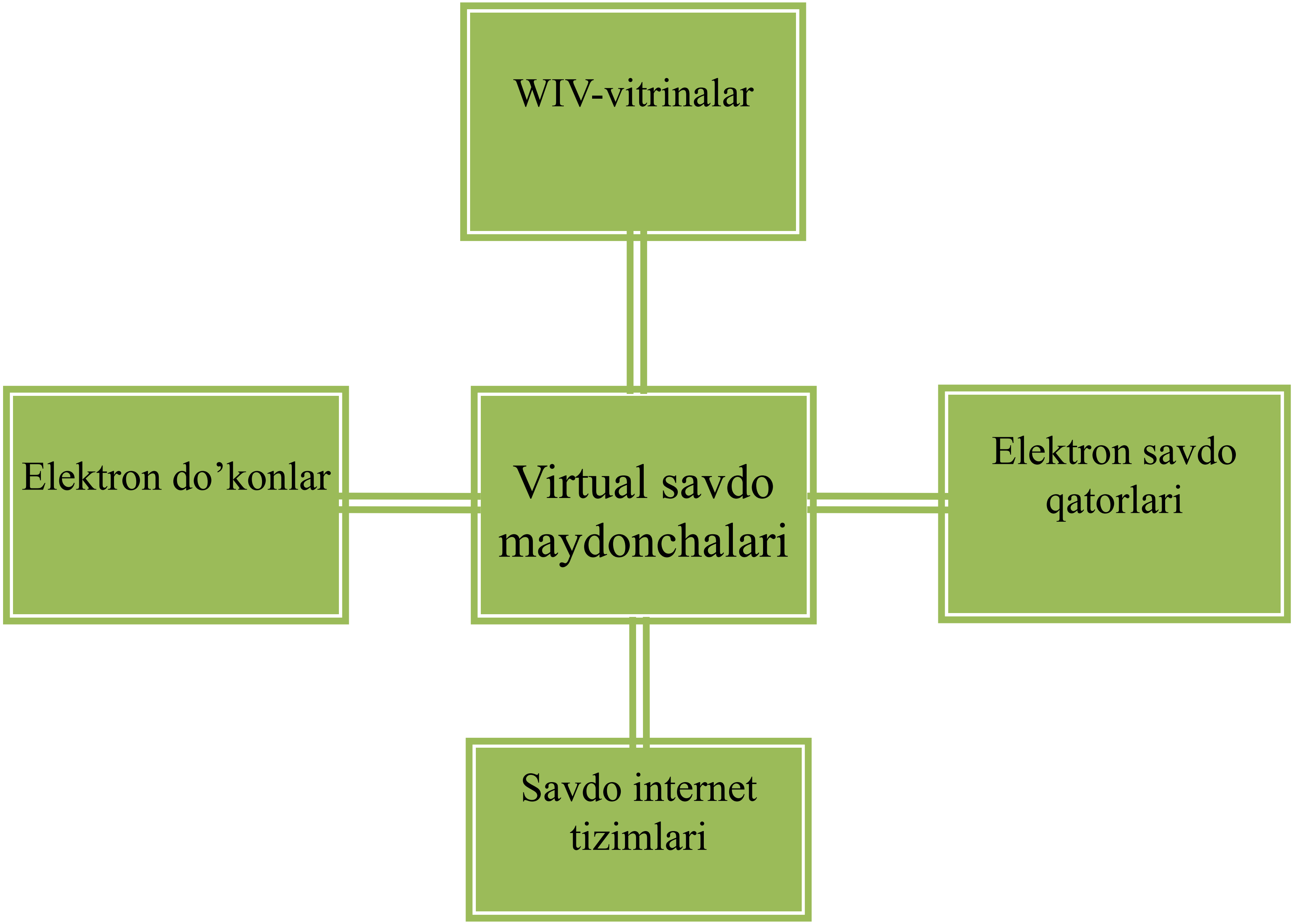
WIV-vitrinalar
Elektron do'konlar
Virtual savdo maydonchalari
Elektron savdo qatorlari
Savdo internet tizimlari

Internet - do‘konlar barcha savdo - sxemalaridan foydalanishi mumkin:

to‘g‘ridan -to‘g‘ri ombordan savdo qilish; buyurtmalar qabul qilish;
tashkilotlar va alohida shaxslar bilan savdo qilish; xizmat turlari,
ma’lumotlar bilan savdo qilish

elektron do‘konlarning narxi uning xususiyatlari, tashkil etilishi va kuzatib borilishiga qarab, WEV - vitrina bahosidan bir-ikki pog‘ona yuqori bo‘lishi mumkin

elektron savdo qatorlari - WEV tarmoqlar, ya’ni ularda birdaniga
bir nechta WEV - vitrinalar, Internet do‘konlar joylashgan, xaridorlarga qulay bo‘lishi uchun do‘kon va vitrinalar integratsiyalashgan kataloglar va interfeyslarga ega bo‘lishi mumkin

E’tiboringiz → Uchun → Rahmat